OIKEUSMINISTERIÖ

Lainvalmisteluosasto
LsS Tuukka Vähätalo
LsN Mari Aalto

1.10.2018

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Valtioneuvoston jatkokirjelmä – U 13/2017 vp eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (varhaisen vaiheen saneeraus ja toinen mahdollisuus)

Komissio antoi 22.11.2016 ehdotuksen direktiiviksi ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevista puitteista, uudesta mahdollisuudesta ja toimenpiteistä uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen tehostamiseksi sekä direktiivin 2012/30/EU muuttamisesta (KOM(2016) 723 lopullinen). Direktiivin pääkohdat koskevat yritysten saneeraamista konkurssien välttämiseksi (II luku), konkurssin tehneiden yrittäjien vapauttamista heille jääneestä velkavastuusta (III luku) sekä kaikkien maksukyvyttömyysmenettelyiden tehokkuutta edistäviä toimia (IV luku).

Ehdotuksesta on tarkoitus saavuttaa poliittinen yhteisymmärrys oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa 11.–12.10.2018. Ehdotuksen eräistä osista saavutettiin yhteisymmärrys jo kesäkuun OSA-neuvostossa (velkavastuusta vapauttaminen ja maksukyvyttömyysmenettelyiden tehokkuutta edistävät toimet). Neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa alkavat neuvostossa saavutetun yhteisymmärryksen jälkeen.

Puheenjohtajan ehdotuksen pääkohdat ja valtioneuvoston kanta

Suomi pitää puheenjohtajan kompromissiehdotusta hyvänä ja voi hyväksyä sen.

Saneerausmenettelyn pääpiirteet

Suomi kannattaa ehdotettua varhaisen vaiheen saneerausta, johon pääsy saadaan alkuperäisestä direktiiviehdotuksesta poiketen rajata elinkelpoisiin yrityksiin. Sääntely mahdollistaa tuomioistuimen roolin säilyttämisen keskeisenä. Sääntely on velkojien ja velallisen oikeuksien kannalta tasapainoista.

Täytäntöönpanotoimien keskeytys

Saneerauksen ajaksi myönnettävää täytäntöönpanotoimien keskeytystä (rauhoitusaika) koskeva sääntely on säilynyt melko yksityiskohtaisena, mutta Suomi voi hyväksyä sen. Kompromissiehdotus oikeuttaa jäsenvaltiot riittävällä tavalla rajoittamaan rauhoitusajan myöntämistä muun muassa väärinkäytön ehkäisemiseksi. Säännösehdotuksiin on neuvottelujen kuluessa lisätty riittävät mahdollisuudet rajata tiettyjä saatavia kokonaan rauhoitusajan ulkopuolelle.

Suomi pitää ehdotettua rauhoitusaikaa koskevaa sääntelyä hyväksyttävänä kompromissina, vaikka rauhoitusajan enimmäispituus on säilytetty 12 kuukaudessa. Jäsenvaltioille jää oikeus päättää siitä, lasketaanko saneeraushakemuksen käsittelyn aikana määrättävä väliaikainen kielto mukaan määräaikaan, sekä vapaus lopettaa määräaikojen soveltaminen velallisen tullessa maksukyvyttömäksi. Jäsenvaltioilla on myös oikeus panna direktiivi täytäntöön soveltamalla sen vaatimuksia kokonaan uudessa menettelyssä, jolloin voimassa olevia menettelyjä ei ole pakko saattaa direktiivin mukaisiksi.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

Saneerausohjelman vahvistaminen ja muutoksenhaku

Suomi tukee ehdotettuja säännöksiä. Vahvistamista koskeva 30 päivän määräaika on neuvottelujen kuluessa poistettu direktiivistä. Saneerausohjelman vahvistamista silloin, kun jossakin äänestysryhmässä ei ole saavutettu tarvittavaa enemmistöä (ns. ryhmäpakkovahvistaminen), koskeva kompromissiehdotus on joustava ja mahdollistaa muun muassa Suomen perusratkaisujen säilyttämisen. Ehdottoman etuoikeuden sääntöä (absolute priority rule) on täsmennetty ja sen sanamuotoa on selvennetty siten, ettei sääntö koske suoritusten ajallista kohdentamista. Jo Suomen nykytilassa on säädetty siitä, ettei takasijaisille velkojille tule antaa suorituksia, jos ohjelmaa vastustavilta, paremmalla etuoikeudella olevilta velkojilta leikataan. Lisäksi Suomessa vakuusvelkojen pääomaa suojataan joka tapauksessa, ja direktiiviä on täsmennetty siten, että saatavan pääoman suojaaminen riittää säännön noudattamiseen. Lisäksi säännön täytäntöönpanolle on lisätty myös merkittävästi joustavampi vaihtoehto.

Suomi voi hyväksyä arvonmäärityksiä ja muutoksenhakua koskevat säännökset. Alkuperäisen direktiiviehdotuksen mukaan tuomioistuimen olisi tullut voida myöntää valituksen johdosta rahallisia korvauksia ohjelmaehdotusta vastustaneille velkojille. Säännös on muutettu jäsenvaltioille vapaaehtoiseksi.

Takaisinsaantia koskeva sääntely

Suomi voi hyväksyä ehdotetun 16–17 artiklan sääntelyn, joka on neuvottelujen kuluessa tehtyjen muutosten johdosta sovitettavissa yhteen kansallisen järjestelmän kanssa.

Johdon velvollisuudet sekä yhtiö- ja maksukyvyttömyysoikeuden rajapinta muutoin

Direktiiviehdotus sisälsi laaja-alaisen ja soveltamisalaltaan epäselvän säännöksen yrityksen johdon velvollisuuksista maksukyvyttömyyden uhatessa. Suomi tukee tehtyä ratkaisua poistaa säännös direktiivistä kokonaan.

Suomi katsoo kompromissiehdotuksen muutoinkin jättävän riittävästi liikkumavaraa yrityssaneeraus- ja yhtiöoikeuden rajapinnan arviointiin ja kehittämiseen. Jäsenvaltio voi esimerkiksi päättää jättää osakkeenomistajat ja muut oman pääoman haltijat niiden tahojen ulkopuolelle, joiden oikeuksiin saneerauksessa voidaan vaikuttaa. Jos näin ei menetellä, jäsenvaltioilla on kaksi vaihtoehtoa. Jäsenvaltio voi ensinnäkin sijoittaa osakkaat saneerausmenettelyssä omaksi äänestysryhmäkseen. Toisena vaihtoehtona on varmistaa muilla keinoin, etteivät osakkaat voi kohtuuttomasti estää saneerausohjelman hyväksymistä tai täytäntöönpanoa. Periaatteen soveltamisessa on riittävästi liikkumavaraa.

Maksukyvyttömien yrittäjien vapauttaminen velkavastuusta

Suomi tukee ehdotettuja säännöksiä. Kompromissiehdotus sisältää riittävästi liikkumavaraa säännellä veloista vapauttamista erilaisissa poikkeustilanteissa. Ehdotuksen 22 artiklaan sisältyviä, jäsenvaltioille vapaaehtoisia poikkeus- ja rajoittamisperusteita on laajennettu esimerkiksi ottamaan paremmin huomioon tasapaino velallisen ja velkojan oikeuksien välillä (1 kohdan db alakohta).

Maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkuus ja tilastotietojen kerääminen

Säännöksiä on neuvottelujen kuluessa muutettu joustavammiksi ja Suomi voi hyväksyä ne.